

Varga Zsolt¹

A MOZGÁSAKADÁLYOZÁS LEHETŐSÉGEI AZ ILLEGÁLIS MIGRÁCIÓ MEGAKADÁLYOZÁSA ÉRDEKÉBEN (OPPORTUNITIES FOR COUNTER-MOBILITY TO PREVENT ILLEGAL MIGRATION)

Az illegális migráció napjaink egyik fő társadalmi, politikai problémája, melyet elsősorban a közel-keleti háborúk, valamint a dél-amerikai és afrikai rossz élet- és gazdasági körülmények indukáltak. A célterületek a gazdaságilag fejlettebb Észak-Amerika Nyugat-Európa, de a válság a tranzit országokat is érzékenyen érinti. A migrációs válság miatt a határőrizet szintén előtérbe került. Megnőtt a területvédelem jelentősége, a célországok folyamatosan keresik a megfelelő jogi szabályozás és a határvédelmi megoldásokat, fejlesztési lehetőségeket a migránsválság megállítására.

Kulcsszavak: illegális migráció, határ- és területvédelmi lehetőségek, mozgásakadályozás, határőrizet

One of the most serious social and political problems of our days is the illegal migration, which is indicated by the Middle East wars, the bad living and economic conditions in South-America and Africa. The target areas are the economically more advanced North-America and West-Europe, but the crises influences the transit countries sensitively as well. Because of the migration crisis the border security has come into prominence. The significance of the area protection has grown, the target countries are continuously looking for the most suitable legislation, border protection solutions, and development opportunities to stop the migration crisis.

Keywords: illegal migration, possibilities of border and territory protection, counter-mobility, border guarding

BEVEZETŐ

Az illegális migráció napjainkban – elsősorban Európában és Észak-Amerikában – újra felerősödött és nagy méreteket öltött. A nemzetközi migráció mind szárazföldön, mind pedig a tengereken keresztül tartja nyomás alatt a határokat, konfliktusokat generál a helyi lakosság és a bevándorlók között.

Ahhoz, hogy Európa meg tudja magát védeni a túlzott néparadattól és megoldást találjon a menekültválságra, mindenképpen szigorúbb rendszabályokra van szüksége, akár a határait mesterségesen megerősített fizikai határzár megvalósítása árán is. Észak-Amerikában már konkrét és szigorúbb válaszlépéseket tesznek a válságkezelésre.

¹ Kiemelt referens, főtiszt (műszaki), Honvéd Vezérkar Haderőtervezési Csoportfőnökség, Fegyvernemi Képességfejlesztő Osztály, varga.zsolt@hm.gov.hu; ORCID: 0000-0002-3785-0549

A migráns válság okozta nyomásra a jogi környezet és a határvédelemre irányuló nemzetközi egyezmények betartatása mellett, a fizikai értelemben vett mozgásakadályozás az egyik mód a határvédelem teljes körű megvalósítására.

Cikkem a migrációs problémákat alapul véve, a szükséges mértékű védekezési módokra és a témában jelentkező kérdésekre keres válaszokat, lehetőségeket, példának állítva néhány napjainkban is épülő, vagy már megépített határszakaszt.

Korábbi munkámban a határvédelem történeti áttekintését állítottam fókuszpontba, de ennél a témánál is visszanyúlok a múltba a védelem megvalósításának módjaihoz.

AZ ILLEGÁLIS MIGRÁCIÓ ÉS A MOZGÁSAKADÁLYOZÁS

Illegális migráció

Az első részben tisztáznunk kell néhány fogalmat, melyek írásomban a középpontban állnak és amelyekre e cikk felépül. Először is nézzük meg, hogy mi is az illegális migráció, mit jelent és mik a jogi aspektusai.

A migráció a tartózkodási hely megváltoztatását jelenti. Nemzetközi vándorlásnak nevezzük az országhatárt átlépő lakóhelyváltozást. A kivándorlást, más néven az emigrációt, általában az adott lakóhely erőszakossá vált környezete indukálja (például háborús konfliktusok, vagy a terrorizmus jelenléte), de történhet szabad elhatározásból is, melyek leggyakrabban gazdasági, politikai, vagy vallási indíttatásból adódnak és a jobb életkörülmények keresésére irányulnak.

Az immigráció, vagyis a bevándorlás, az emigráció fogalompárja, ahol a fogadó ország szempontja érvényesül.[1] Legális migrációról akkor beszélünk, amikor az egyén a célországban fennálló jogszabályoknak, a nemzetközi egyezményeknek megfelelően jár el, míg illegális migráció esetén nem érvényesülnek a fenti jogi szempontok. Jogszerű, vagyis legális migrációnak azt nevezzük, amikor a ki- és bevándorlás ellenőrzött keretek között történik, míg illegálisnak a jogszabályok megkerülésével folytatott tevékenységet. A mozgásszabadság, illetve a letelepedés szabadsága önmagában még nem jelenti azt, hogy ezzel a joggal bárki korlátok nélkül élhet. A nemzetközi emberi jog ugyanis elismeri az államok széleskörű szabadságát a belépés és a letelepedés szabályainak meghatározásában, mely alól a menedékkérők képeznek kivételt, akik nem küldhetők vissza, számukra biztosítani kell a menedékjog elbírálásának lehetőségét, eljárását.

Fontos azonban azt tudni, hogy a bevándorló útját az adott állam területére nevezhetjük illegálisnak, azonban a migráns személyét, magát már nem, tehát csak a magatartást minősíthetjük jogszerűtlennek, a cselekvőt nem[2].

A schengeni egyezményben leírtaknak megfelelően az Európai Unióban a belső határőrizet megszüntetésre került, a külső határokat közös ellenőrzés alá vonták, de a megállapodást viszont nem minden aláíró tagország alkalmazza. ²

² Az egyezményhez nem minden uniós ország csatlakozott, de vannak nem uniós tagjai is. Az egyezményt viszont nem minden aláíró tagország alkalmazza.

Az egyezmény értelmében a menedékjogot kérők kérelmét az az ország intézi és bírálja el, ahol ezek a személyek az EU területére kívánnak belépni (azonban, mivel a nemzeti jogok harmonizációja még nem fejeződött be, ezért a kérvényeket tagországokként más és más módon bírálják el).

A törvénytelen bevándorlás esetében az az ország gondoskodik a bevándorlóról, amelyen keresztül a bevándorló a térségbe érkezik. Ebben az esetben az adott migráns határra szállítását is biztosítani kell, amennyiben felmerül annak igénye.

Mozgásakadályozás

A mozgásakadályozás a katonai terminológiában az ellenség erőinek, manővereinek akadályozását, késleltetését, (esetleges) megállítását jelenti.

A NATO műszaki doktrínájában³ leírtaknak megfelelően a mozgásakadályozás fő feladatai az alábbiak:

- műszaki zár, akadályok telepítése: robbanó és nem robbanó műszaki záruk, akadályok széles körű alkalmazásával a kívánt hatás elérése;
- mesterséges akadályok megerősítése: polgári infrastruktúrák és katonai akadályok megerősítésével fokozni az ellenséges csapatok mozgását, mobilitását;
- természetes akadályok megerősítése: a terepen található természetes akadályok mozgástámogató képességének kiszélesítésével fokozni az ellenséges csapatok mozgását, mobilitását;
- összefegyvernemi és összhaderőnemi szinkronizálás: a tűztámogatás megszervezésével jelentősen fokozhatóak az a műszaki záruk és akadályok mozgásakadályozó képessége.

A határvédelem megerősítésére régebben alkalmaztak robbanó műszaki zárukat, vagy aknamezővel kiegészített jelzőrendszerrel ellátott határvédelmi kerítést. Ilyen megoldás volt a hidegháború korszakában létesített vasfüggöny is, amelyet a különböző módokban építették ki, de szinte mindegyikben közös volt az elektromos jelzőrendszer, valamint az aknamezők aknazárként történő alkalmazása.[3]

Ez napjainkban azonban korszerűtlen megoldássá vált, hiszen nagyon sokba kerül a fenntartása és folyamatos karbantartást – ezáltal szakszemélyzet állandó rendelkezésre állását – igényel. Továbbá az általa jelentett veszélyeztetettség (aknarobbanás) mellett esetleges alkalmazása humanitárius kérdéseket is felvet.

A fent leírtakból kiindulva, a katonai gyakorlatot figyelembe véve – amennyiben katonai jellegű határsáv megerősítést tervezünk –, kizárólag az úgynevezett „nem robbanó műszaki záruk” alkalmazása lehetséges a megerősítésére, melyek az alábbiak lehetnek:

³ Jelenleg hatályos AJP.3.12.(B) Szövetséges összhaderőnemi műszaki doktrína (Allied Joint Doctrine for Military Engineering), Harcászati szinten az ATP.3.12.1. a Szövetséges harcászati műszaki doktrína (Allied Tactical Doctrine for Military Engineering) a hatályos dokumentum.

- harckocsi (harcjármű) elleni:
 - földművek alkalmazása: árok fal, buktató, puhasáv, talajakadály
 - torlaszok: út-, vasúttorlasz, akasztó, döntött fatorlasz, hó- és jéggát
 - vízzárak: aktív és passzív elárasztás, elmocsarasítás
- gyalogság elleni:
 - elektromos zár
 - drótzár: helyhez kötött (drótkerítés, vagy buktatóháló), hordozható (spanyolbak, „sündisznó”, drótháló, tüskés-, vagy pengésdrót)
- deszant elleni:
 - kétágú akasztó, tetraéder, spanyolbak, „sündisznó, cölöp[4]

A határvédelmi objektumok létesítésére azonban a katonai gyakorlatban alkalmazott eszközök és a technológia nem minden esetben alkalmas, vagy gazdaságos megoldás. Azokat a terepszakaszról adódó sajátosságoknak megfelelően kell kialakítani.

A MOZGÁSAKADÁLYOZÁS LEHETŐSÉGEI A HATÁRVÉDELEMBEN

A katonai mozgásakadályozási lehetőségek elsősorban a veszteségokozásra, az ellenség eredeti szándékának, előremozgásának és manővereinek megváltoztatására irányul. Ezek a módszerek azonban nem alkalmazhatóak a határőrizetben, hiszen elszenvedői civil személyek lennének.

A határőrizet kiépítését alapvetően a védendő terület környezete, a várható migrációs nyomás nagysága és nem utolsósorban a rendelkezésre álló finanszírozási lehetőségek határozzák meg.

A migráció visszaszorítását, kezelését mindig a válság helyén célszerű megoldani, amennyiben viszont nincs erre lehetőség, úgy a határvédelmet kellerősíteni. A szárazföldi részekben általában valamilyen kerítés típust alkalmaznak, sokszor kombinálva más típusokkal, műtárgyakkal. A tengeren történő védekezéshez pedig a folyamatos vízi járőrözés a legmegfelelőbb módszer. A továbbiakban ismertetek néhány kiemelten fontos határszakaszt.

Az amerikai – mexikói határsáv

A határ összesen 3200 kilométer hosszban választja el egymástól a két országot, mely mentén a 23 amerikai és 39 mexikói megye és önkormányzat helyezkedik el. A mexikói népességnövekedéssel – a jobb munkahely és jó életszínvonal elérésére – együtt jelentősen nőtt az illegális migráció, amely viszont mindkét oldalon jelentős szerepet játszik a gazdasági fejlődésben, és hatással van annak változásaira. Ez a határ a kereskedelem és árucseré központja, ahol egyúttal virágzik a drogkereskedelem is.

A régiót sivatagok, dombok, homokdűnék szegélyezik. Itt található a híres-hírhedt Sonora-sivatag melyen keresztül sokan lelték halálukat az Ördög országútján. Határfolyóik a Colorado és a Rio Grande (Río Bravo del Norte), amely 3034 km-es hosszából 2100 km hosszban, mint természetes akadály választja szét a két országot.

Az Amerikai Egyesült Államok és Mexikó közötti, körülbelül 1100 kilométer hosszú műszaki határzár különféle kerítések összefoglaló neve, melyek fő célja a két ország közötti illegális

VARGA ZSOLT: A mozgásakadályozás lehetőségei az illegális migráció megakadályozása érdekében

határátlépés, a Mexikó felől az USA-ba érkező illegális bevándorlás és a drogcsempészet megakadályozása.

1. ábra: az Amerikai Egyesült Államok és Mexikó közötti határszakasz⁴

A kerítés megosztja az amerikai társadalom véleményét. Egyrészt a támogatók a nemzetbiztonsági kockázatok folyamatos fokozódására hivatkoznak, amely összefügg a kartellek erőszakos cselekedeteivel és a nemzetközi terrorizmussal való együttműködésükkel. Másrészt viszont az ellenzők szerint, mivel nem hatékony a visszatartó ereje, a kerítések hatalmas közpénzeket emésztnek fel. Továbbá veszélyezteti az illegális bevándorlók egészségét és biztonságát, valamint negatív hatással van az ott élő állatok élőhelyére és megakadályozza a vízhez jutásukat, zavarja a vonulásukat és más módon is károsítja a környezetet.[5]

Mivel a kerítés a teljes határszakasz mintegy egyharmadán van telepítve, az eddigi kiépítéseknél törekedtek arra, hogy a stratégiaileg fontosabb és sűrűbben lakott részeknél építsék meg. A Kongresszus jóváhagyásával a határzár építését 2006-ban kezdték meg és 2010 januárjában fejezték be San Diego (Kalifornia) és Yuma (Arizona) között. A további kerítés megszakított részekkel Texas felé folytatódik.

Amint a korábbiakban említettem, a kerítés – mindig az adott terület sajátosságait figyelembe véve – többféle megoldással épült ki. A sivatagos, részeken beton sávalapba ágyazott acéloszlopokra szerelt, fémtáblákkal burkolt és/vagy kerítésfonattal kombinált változat a jellemző, de készítettek egymás mellé szorosan elhelyezett acéloszlopokat is, melyeket felső részükön acélgerendákkal fogtak össze és kerítésszövettel erősítették meg. Ezekre láthatunk példákat az alábbi ábrákon.

⁴Forrás: <http://www.american-historama.org/1913-1928-ww1-prohibition-era/us-mexican-border.htm>; kép címe: <http://www.american-historama.org/images/border-region.jpg> (letöltve: 2018. április 01.)

2. ábra: acél kerítéstípusok a szárazföldön és a Csendes –óceán partján⁵

Jellemző még erre a határszakaszra, hogy a veszélyesebbnek ítélt helyeken kettő, vagy három soros védelmi rendszert alkalmaznak. Sok helyen a környezeti változásokat figyelembe véve tervezték meg és építették fel a határkerítést. A lenti ábra is egy ilyen szakaszt mutat, ahol úgy tervezték meg a határkerítést, hogy az a mozgó homokdűnékkel együtt mozogjon.

3. ábra: amerikai járőr a „mozgó kerítésnél” dél-kelet Kaliforniában⁶

A kiépített dupla kerítéssorból álló határvédelmi-rendszer átlagosan 3 méter magas, földalatti érzékelőkkel és infrakamerákkal szerelték fel. A fal építése három ütemben zajlott; s nem folyamatos kerítésrendszerből áll, hanem falszakaszok és kamerák, érzékelők, azaz "virtuális falak" rendszeréből. Az USA elsődleges célja az illegális bevándorlás megfékezése és a drogkereskedelem megakadályozása volt.[6]

A Trump érában újra felerősödött a kerítésépítés folytatásának igénye. Erre több módszert is kidolgoztak, bemutató mintaszakaszokat építettek és újabb 32 kilométeres szakaszon kezdődött el a fal építése a határon.

⁵ Forrás: <https://ndpnews.org/wp-content/uploads/2016/11/mexico-fence.jpg>; (letöltések: 2018. június 04.) https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/4/4a/Mexico-US_border_at_Tijuana.jpg

⁶ Forrás: <http://www.latimes.com/resizer/sMvjKwiX0g-ij-aRUwOA0BTD-10=/1400x0/arc-anglerfish-arc2-prod-tronc.s3.amazonaws.com/public/2HY44LFOLFFCTJQSGOGWQMDFHQ.jpg> (letöltve: 2018. március 31.)

4. ábra: a tervezett határvédelmi falak (8 db prototípus)⁷

Az új vasbetonból készülő határzár egyes szakaszokon 9 méter magasra tervezték, de a jobban védhető helyeken is minimum 5 méteres magasságúra építik majd. Figyelembe véve az alkalmazott alapanyagokat, valamint azt, hogy a megnövekedett méret nagyobb alapként igényel, ez az új határzár sokkal tartósabb és erősebb rendszert alkot majd a határsávban.

Az izraeli – egyiptomi határ (sínai-félsziget), gáza-övezet és ciszjordánia

Az Egyiptomhoz tartozó Sínai-félsziget a Vörös-tengerbe nyúlik. Északkelet felől Izraellel, délkeleten az Akabai-öböllel, délnyugaton a Szezi-öböllel, nyugaton a Szezi-csatornával határos. Északi része sivatagos síkság. A félsziget déli részét magas hegyláncok jellemzik. Egyik csúcsa a Sínai-hegy (2285 m), a másik legmagasabb pedig az ország legmagasabb pontja, a Katalin-hegy (2629 m).[7] A félsziget történelmét számtalan egyiptomi–izraeli fegyveres konfliktus és kisebb háború jellemzi. Először 1948-ban, majd 1956-ban tört ki a háború, később 1967-ben, a hatnapos háborút követően egészen 1973-ig izraeli kézen maradt. 1973-ban, a jom kippuri háborúban az egyiptomi erők a Szezi-csatornán átkeltek és a Sínai-félsziget keleti részét visszafoglalták. Ezután csak 1979-ben kötötték meg újra a békeszerződést, mely szerint Izrael a félsziget teljes ellenőrzését átengedte Egyiptomnak.

⁷ Forrás: CNBC cikk: Prototypes for US-Mexico border wall unveiled, 2017. október 24.; <https://fm.cnbc.com/applications/cnbc.com/resources/img/editorial/2017/10/24/104792457-RTX3HW7K.720x405.jpg?v=1508851164> (letöltve:2018. június 01.)

6. ábra: jellegzetes határvédelmi rendszer a Sínai-félszigeten⁸

Izrael a palesztin bevándorlás ellen 1994-ben határvédelmet épített ki a gázai övezet köré (melynek másik funkciója az övezetre történő nyomásgyakorlás volt). A határvédelmi kerítés építése előtt, illetve építéskor a palesztinok Egyiptomba földalatti alagutakat ástak, amelyeken keresztül hadianyagot, üzemanyagot csempészték és élelmet, vizet juttatnak a szükséges helyekre.

Izrael több alkalommal védekezett az alagutak létesítése ellen. Az egyik legnagyobb katonai akciója a „Szivárvány hadművelet” volt, mely keretében 2004-ben számos házat és termőföldet lerombolt a földalatti átjárók felszámolása, valamint a a biztonsági sáv – a Philadelphia folyosó – kiszélesítésének céljából.

Ciszjordánia a Közel-Keleten helyezkedik el, a Gáza-övezettel együtt alkotja Palesztinát. Észak, dél és nyugat felől Izrael, míg keletről a Jordán-folyó, a Holt-tenger és Jordánia határolja. Összlakossága mintegy 2,8 millió fő, ebből 2,4 millió palesztin, Kelet-Jeruzsálemmel együtt pedig mintegy 400 000 fő izraeli telepes. Területének nagy részét Izrael ellenőrzi, aki 2005-ben megszüntette a Gázai-övezetben létrehozott zsidó telepeit, de a ciszjordániai telepeket még nem számolta fel. Izrael tartva a támadásoktól – a Gáza-övezethez hasonlóan – közös határai mentén védőfallal vette körbe Ciszjordániát, így szinte teljesen elszigetelte a külvilágtól.

⁸ Forrás:<http://www.middleeasteye.net/news/arab-israeli-shot-killed-border-egypt-660597557>;
http://www.middleeasteye.net/sites/default/files/styles/main_image_article_page/public/main-images/000_Nic6306256%20%281%29.jpg

7. ábra: izraeli határfal Ciszjordániában⁹

A konfliktus is ebből adódik: Izrael a fallal akarja megvédeni a telepeseit és a telepeket, de ezzel egyúttal számos arab települést oszt ketté.

A határvédelmi rendszer egy elektromos érzékelőkkel felszerelt, átlagosan 3 méter magas (de helyenként elérheti a 6-8 métert is!) kerítés, melyet teljes kerületén izraeli őrsávok, utak vesznek körül. A kerítés mindkét oldalát egy-egy négy méter mély árok fut körbe, drótkadályokkal megerősítve. [8] Anyaga vegyes, egyes területeken vasbeton, máshol a „hagyományos” acéloszlopos kialakítású.

8. ábra: őrtornyokkal megerősített falszakasz¹⁰

Ciprus: ciprusi köztársaság – török határ

Ciprust és fővárosát, Nicosiát északnyugat – délkeleti irányban osztja ketté a demilitarizált övezet (buffer zóna), az úgynevezett „Zöld vonal”. Az északi szigetrészen a törökök, míg délen a görögök élnek teljesen elszeparálva egymástól. 1964-ben békefenntartókat küldtek a szigetre. 1974-ben ciprusi görög katonatisztek tisztek puccsot kíséreltek meg, hogy egyesítsék Ciprust Görögországgal. Erre válaszul a török hadsereg még az évben északon partra szállt és megszállta az északi területeket. A török hadsereg által megszállt területen hozták létre az Észak-Ciprusi Török Köztársaságot, melyet azonban csak Törökország ismer el. Nem része

⁹ Forrás: http://eloben.hu/uploads/2017-02-04/d11edc6d2bc349bfe585293cec44475c_640.jpg
https://index.hu/nagykep/2013/05/14/izrael_fuggetlensegenek_65_eve/; https://kep.cdn.indexvas.hu/1/0/424/4248/42481/4248148_9b9fc4ef1012fcddd3beb6a220948150_wm.jpg (letöltések: 2018. június 04.)

¹⁰ Forrás: <http://www.wikiwand.com/hu/Izrael>
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/d/db/West_Bank_barrier_0998.jpg/440px-West_Bank_barrier_0998.jpg

Ciprusnak a szigeten fekvő két brit szuverén támaszpont, Akrotíri és Dekélia (területük összesen 254 km²).[9]

Cipruson 2000-ig a látogatók, turisták csak a déli részeken tartózkodhattak, a mai napig illegális határátlépőnek számít az, aki az Észak-Ciprusi Török Köztársaság területére a szigeten kívülről lép be. tekinti.

9. ábra: Ciprus és Törökország buffer zónája¹¹ (a brit támaszpontok színezve)

2003-ban és 2008-ban, Nicosiában az egymás felé nyitás eredményeképpen határátkelőt létesítettek a tűzszüneti vonalon.

10. ábra: határvédelmi torony és kerítés, valamint egy kettéosztott (piros vonal) település a demilitarizációs övezetben¹²

Cipruson jelenleg több hadsereg is őrzi a békét: az ENSZ-kéksisakosok mellett az el nem ismert Észak-Ciprusi Török Köztársaság katonái, a ciprusi saját és brit csapatok is jelen vannak. A szigetet két részre választó zöld vonal mentén húzódó keskeny ütközőzónát egy majdnem ezer fős ENSZ-erő ellenőrzi. Nicosia pedig jelenleg a világ egyetlen fallal elválasztott fővárosa. [10]

¹¹ Forrás: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Cyprus_SBAsInRed.png (letöltve: 2018. június 02.)

¹² Forrás: <http://ec.europa.eu/avservices/avs/files/video6/repository/prod/photo/store/14/P033414000902-704636.jpg> (letöltve: 2018. június 02.)

Ceuta, Melilla: határzárak Észak-afrika és az Európai Unió között

Ceuta és Melilla spanyol fennhatóság alatt álló, Afrika északi partján található exklávék állandó feszültséget keltenek Spanyolország és Marokkó között, az Európába igyekvő bevándorlók ezrei miatt. Mindkettő város stratégiai fontosságú terület. [11]

11. ábra: Ceuta és Melilla spanyol exklávék¹³

Ceuta az észak-afrikában található Marokkó északi csücskében, a Földközi-tenger partján helyezkedik el, szemben a Gibraltári-szorossal. Ceuta Spanyolország autonóm városa, mely kis, 28 km² kiterjedésű.

Mivel Észak-Afrikából Európa felé itt volt az egyik legnagyobb fokú az illegális migráció, Spanyolország 1993-ban – az illegális határátlépés és a csempészes megállítás céljából – határzárakat épített Marokkó és Ceuta között. 1995-ben, a könnyen leküzdhető kerítés miatt, egy újabb sort építettek, majd – miután spanyol gumilövedékek és marokkói tűzfegyverek közé szorulva tucatnyi migráns meghalt, amikor megkíséreltek áthatolni a kerítésen –, 2005-ben háromról hat méteresre növelték a magasságát.

Az exklávé körüli, az évek tapasztalataiból kialakított végleges határzárakat két párhuzamosan futó, 6 méter magas, szögesdróttal ellátott kerítés alkotja, 8,4 km hosszban. Közöttük, a járőrözéshez és a mentéshez utat építettek, a belső kerítés-soron pedig őrtornyok találhatóak. A kerítésekre mozgásérzékelőket, reflektorokat, zaj- és videokamerákat szereltek, melyeket földalatti kábelek kötnek össze az ellenőrző központtal. A partokat őrhajók alkalmazásával katonai- és rendőrszolgálatok felügyelik.

¹³ Forrás: <https://reporterosreportados.files.wordpress.com/2014/03/ceuta-melilla.jpg> (letöltve: 2018. június 05.)

12. ábra: részletek a ceutai határzáról¹⁴

Melilla Marokkó észak-keleti sarkában helyezkedik el, a Földközi-tenger fontos kikötővárosa. Földrajzi elhelyezkedéséből adódóan stratégiai szempontból kevésbé fontos, mint a Gibraltártól pár kilométerre elhelyezkedő Ceuta. Marokkó nem ismeri el Spanyolország felségjogát Melillát és Ceuta felett, ezért folytonosan visszaköveteli mindkét várost. Területe ugyan kisebb (20 km²), mint Ceutáé, de lakosainak száma több. Az itt élők is – akárcsak Ceutában – különböző nemzetiségűek, vallásúak, de kapcsolatuk egymással sokkal jobb és rendezettebb. Érdekes, hogy az itt élő, többségben lévő muzulmánok többségének eszük ágában sincs Marokkóhoz tartozni, inkább Spanyolország részeként az Európai Uniót választják.

Mivel itt is rengeteg illegális migráns próbálja átlépni nap, mint nap a határt, a körülbelül 7 km-es határt itt is határvédelmi rendszerrel vették körbe. Felépítése hasonló, mint ceutái védelmi rendszer. Ennél is alkalmaznak mozgásérzékelőket, reflektorokat, zaj- és videokamerákat, de a migránsnyomás miatt itt 3 sor kerítést építettek (két 6 m-es között még egy 3 m-es kerítés is húzódik).

12. ábra: részletek a merillai határzáról¹⁵

¹⁴ Forrás: <https://reporterosreportados.files.wordpress.com/2014/03/ceuta-melilla.jpg> (letöltve: 2018. június 04.)

¹⁵ Forrás:

https://static.yabiladi.com/files/articles/cd71d3116f69764a13bd4c8bd296f3f420170925134404_thumb_565.JPG;
K. Flo Razowsky: Photography for Change, Melilla, 2007.

https://static1.squarespace.com/static/5543a2b2e4b09a473cb1cd74/5545133ce4b067ba8b42b19f/55451343e4b0ba2fd4ea20ad/1430682951162/1_border_fence_spain_cemetery_melilla_1207_BW_large.jpg?format=1000w

VARGA ZSOLT: A mozgásakadályozás lehetőségei az illegális migráció megakadályozása érdekében

A szinte áthatolhatatlan kerítést azonban folyamatosan ostromolják, melynek eredményeképpen – figyelembe véve a rövid határszakaszok és az illegális migránsok arányát – itt és Ceutában haltak meg a legtöbben a határszakaszon. Spanyolország a gazdasági együttműködésben érdekelt afrikai országokkal olyan diplomáciai megállapodásokat köt, amelyek szerint ők cserébe aktívan kiveszik részüket az illegális migránsválság visszaszorításában.¹⁶

India és Banglades közötti határvédelmi rendszer

A világ ötödik leghosszabb határszakasza az India és Banglades közötti 4096 km hosszú határ, melyből körülbelül 2500 km kerítéssel védett. Az indiai hatóságok ezzel igyekeznek megakadályozni a bangladesi illegális migrációt, a terrorista gyanús elemek beszivárgását és a bűnözést (elsősorban gyógyszer, drog, élelmiszer csempészetet). India olyannyira elkötelezett a határkerítés kiterjesztésében, hogy – szingapúri mintára – már a vízi határzár kiépítését is tervbe vette.

13. ábra: indiai határőrök járőröznek a bangladesi határszakaszon¹⁷

Az illegális bevándorlás elleni küzdelem érdekében 2011-ben India érvényesítette a "shoot-on-sight" politikát.

Mindkét országban található a másik országhoz tartozó terület: Indiában 51 bangladesi, míg Bangladesben 111 indiai enkláv (másnéven: chitmaha) található! Mivel ezeket a területeken is keresztülhalad az államhatár, a határzár kiépítése nagyon érzékenyen érintette az enklávák lakosait. Enyhítendő a problémát India és Banglades 2015. május 7-én ratifikálta a "Földhatár-megállapodást", mely mindkét ország enklávjával kapcsolatos területi rendezést takarta. A megállapodás értelmében az enklávák lakosai továbbra is a jelenlegi helyükön tartózkodhatnak, vagy a választott országba költöznek.¹⁸

¹⁶ Forrás:

https://index.hu/kulfold/2015/06/09/europa_menekultek_vasfuggony_fidesz_bevandorlok_bulgaria_gorogorszag_spanyolorszag/ (letöltve: 2018. június 04.)

¹⁷ Forrás: Diós Anita: A világ hat leghosszabb kerítésének, illetve falának egyike a magyar határt védi, Élőben.hu, 2017. február 04.;

http://eloben.hu/uploads/2017-02-04/2668986698e86ee4d7f1a99d74ca6a3f_640.jpg (letöltve: 2018. június 04.)

¹⁸ Forrás: https://en.wikipedia.org/wiki/India%E2%80%93Bangladesh_enclaves (letöltve: 2018.06.05.)

Az indiai-bangladesi kerítés I. fázisában, 1989-ben, 854 km-t építettek meg. A II. fázis 2003-ban kezdődött el, amely a 4046 km hosszú határ 2430 km-ét érintette. A projekt III. fázisa magában foglalta a régi, I. fázisban épült kerítés felújítását, így, mikor 2010 végére India befejezte a építést összesen 3300 km-t kerítést épített és újított fel.[12] Mivel a 4096 km-es határból több mint 1100 km határfolyó, illetve mocsaras, elárasztott terület, ezért ott más technológiát kellett alkalmazni az indiaiaknak.

14. ábra: folyó szegélyezte bangladesi határszakasz¹⁹

Ezeken a területeken oszlopokra szerelt infravörös kamerákat, reflektorokat és mozgásérzékelő cenzorokat alkalmaztak (hasonlóan a magyarországi déli határszakaszhoz).

Az indiai hatóság – megfelelő jogosultságok birtokában – biztosítja a határ menti lakosság részére a mindennapi életvitelükhöz, például családi, vagy munkavállalási okokból szükséges határátlépést. A biztonsági intézkedések és határzár építések és fejlesztések ellenére azonban mindennaposak a határsértések, valamint a bangladesi túlnépesedés miatti az illegális migráció. A többszintű biztonsági gyűrűt tartalmazó kerítés azonnali riasztást küld a határnál állomásozó erőknek egy illegális határátlépési kísérlet esetén.

Az indiai kormány 3323 km hosszú határvédelmi kerítés telepítését tervezi az pakisztáni határszakaszán. Mindezekon felül India az összes szárazföldi határszakaszán "okoskerítést" kiépítését szándékozik felállítani, melynek tesztelése végső szakaszban van. Figyelembe véve az India és Pakisztán közötti feszült viszonyokat, ez határvonal védelme elsőbbséget élvez az indiai kormány terveiben közeli.²⁰

Észak- és Dél-Korea demilitarizált övezete

Előző cikkemben röviden már írtam a fenti témáról[13], de ez a két Korea közötti határszakasz – egy kicsit más aspektusból megvilágítva – nem maradhat ki ebből a részből sem. Már csak azért sem, mert valami változni látszik Észak-Korea külpolitikájában, egyre inkább a nyitás felé haladnak, mely hatalmas fordulóponthoz lehet a két Korea történelmében.

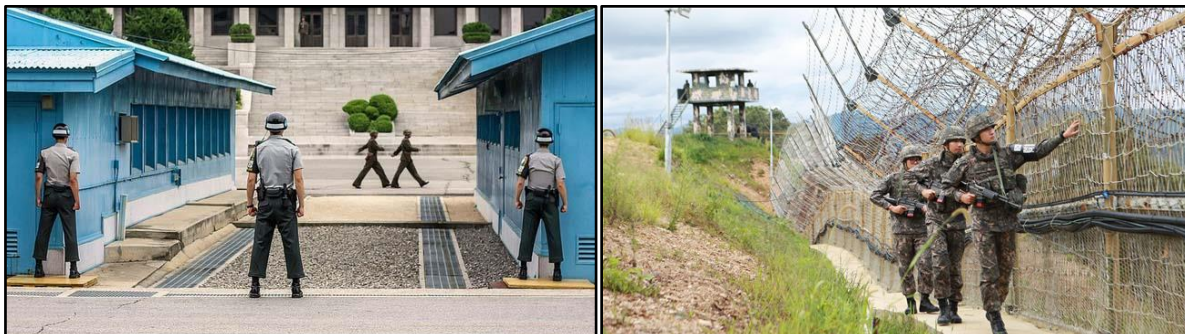
¹⁹ Forrás: GQ India: The India-Bangladesh border is a strange place, Dec 27 2016,

<https://www.gqindia.com/content/india-bangladesh-border-journey/>

<https://media.gqindia.com/wp-content/uploads/2016/12/GQindia-Border-866x487.jpg> (letöltve: 2018. június 05.)

²⁰ Forrás: <https://infostart.hu/kulfold/2017/02/03/hatarvedelem-mar-van-okoskerites-is>

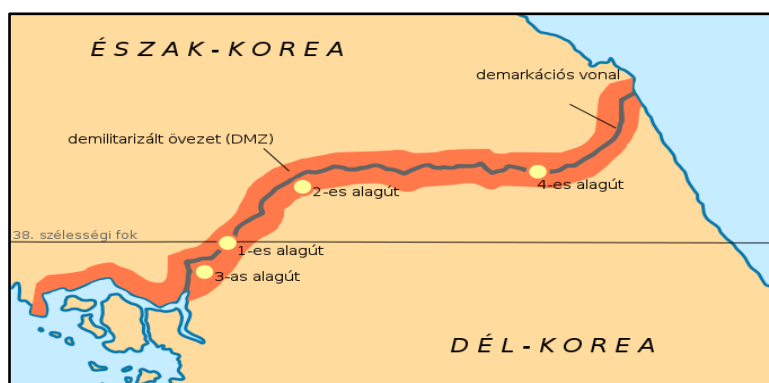
A háború utáni Korea két részre szakadásával határszakaszukon – a panmindzsoni fegyverszünetet szabályozó dokumentum szerint – egy 250 km hosszú és 4 km széles demilitarizált övezetet alakítottak ki. Szabályozták az őrzőegységek létszámát és meghatározták a fegyverzetét. A demarkációs vonal tiltott zóna, a határt pedig általában kettős kerítés veszi körül, őrtornyokból folyamatosan figyelik, ellenőrzik a területet.

15. ábra: járőröző dél-koreai katonák²¹

Az északi felén aknamezőkkel megerősítve őrzik. Propaganda eszközökből sem volt hiány: a vonal kiépítésétől, 1953-tól kezdve propaganda célokra mindkét fél használt hangszóró berendezéseket. Szintén mindkét fél használt propaganda léggömböket, ballonokat, melyek szórólapokat vittek magukkal, de a ballonok is feliratozva voltak. Észak-Korea propaganda rakétákat is bevetett. 2004-ben, közös megegyezés alapján beszüntették a műsorszórást. A demilitarizációs zónában folyamatos veszélynek voltak kitéve a járőrök. 2015-ben például az őrsvámban két déli járőrt megsebesített a déli oldalra telepített északi taposóakna.

1974 novemberében Dél-Korea egy körülbelül 0,9x1,2 m keresztmetszetű, 1 km hosszú alagutat fedezett fel a demarkációs zónában, amelyet az északiak ástak. Észak-Korea a szénbányászatra hivatkozva indokolta az alagút meglétét. Öt nappal később, az ezt követő alagútfeltárás során két katonát megölt, ötöt pedig megsebesített egy észak-koreai robbanóeszköz.

16. ábra: az alagutak elhelyezkedése a demarkációs vonalban²²

²¹ Forrás: <http://www.presstv.com/Detail/2016/02/22/451733/Koreas-DMZ-Pyongyang-Seoul>
<http://cbs.k6x4i3h4.hwcdn.net/photo/20160222/7733d490-518c-4767-84ed-3b1b627f01ab.jpg> (letöltések: 2018. június 07.)

²² Forrás: https://en.wikipedia.org/wiki/Korean_Demilitarized_Zone
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/b/bd/Korea_DMZ.svg/2000px-Korea_DMZ.svg.png (letöltve: 2018. június 09.)

Az alagút betonlemezekkel megerősített, elektromos árammal, világítással ellátott. Rendelkezik fegyverraktárral, pihenőhellyel, sőt keskeny nyomtávú vasúti sínt is telepítettek. A következő alagutat 1975-ben, (mely már 2x2 m-es és hasonló hosszúságú volt), a harmadikat pedig 1978-ban fedezték fel a dél-koreai katonák (ez 1600 m-es volt). Az utolsó, negyedik alagutat, mely hasonló építési technológiájú, mint a második és a harmadik 1990-ben fedezték fel. Mindegyik alagút észak-déli irányban, merőlegesen keresztezte a zónát.

Észak-Korea szerint 1977 és 1979 között a dél-koreai és az egyesült államokbeli hatóságok falat készítettek a demilitarizált zóna mentén. Állításuk szerint több mint 240 km hosszú betonfal építettek kelet felől nyugat felé haladva, amely 5-8 m magas, az alsó részén 10-19 m, a felső peremén pedig 3-7 m széles. Ezt a falat egy esetleges északi invázió hídfőjeként tartották számon. Az Egyesült Államok és Dél-Korea tagadták a fal létezését, bár azt állították, hogy egyes helyeken – a mozgásakadályozás érdekében – harckocsi árkokat és buktatókat és egyéb akadályokat létesítettek.²³ Ezt soha nem erősítették meg, bár készültek fotók meglévő gátfalokról, melyet az Észak-Korea félreértelmezhetett.

Érdekes eset az úgynevezett "zászlórúd háború". Az 1980-as években a dél-koreai kormány egy 98,4 m-es zászlórúdat épített a határra, melyen egy 130 kg-os zászló lobogott. Erre Észak-Korea egy 160 m-es zászlórúd felépítésével reagált, egy 230 kg-os lobogóval!

A két Korea között napjainkban zajló események mindenképpen reményre adnak okot a közeledést illetően. Remélhetőleg a leírtak hamarosan már csak történelmi tények lesznek.

Határvédelmi rendszer Magyarország déli határszakaszán

Erről a témáról egy kicsit hosszabban írok, hiszen magam is részt vettem a határvédelmi feladatok tervezésében, szervezésében és fontosnak tartom a tapasztalatok feldolgozását, valamint – figyelembe véve a biztonsági előírásokat – azok megengedett mértékű megosztását.

Az Afrikában (Líbia) és a Közel-keleten (Szíria) folyó háborúk, fegyveres konfliktusok, hatására százezrek indultak egy jobb élet reményében Európa felé a szárazföldi és a vízi utakon. Azonban ezek a tömegek magukkal rántották azokat az úgynevezett gazdasági migránsokat, akik elsősorban távol-keleti országokból (afgán, pakisztáni, iraki) indultak el és nem a hazájukban dúló háborúk elől menekültek, hanem a jobb életkörülmények között akarnak élni. A nagy veszélyforrás az, hogy a migránsokkal együtt, a tömegben történő együttmozgással számos terrorista tudott és tud átjutni a nyugat-európai célországokba. Magyarországot 2015 nyarán érte el a balkáni útvonalon megindult a menekültáradat.

A Kormány júniusban döntött arról, hogy déli magyar-szerb határszakaszon lezárja a zöldhatárt.²⁴ A határőrizeti célú ideiglenes biztonsági határzár megtervezését és építését a Magyar Honvédség kapta feladatul. Ennek érdekében első lépésként több változatot terveztek meg, majd – a korábban az USA-mexikói határszakaszon leírtakhoz hasonlóan – mintakerítés szakaszokat építettek. Közben már folyt a határszakasz kijelölése és a növényzettől történő

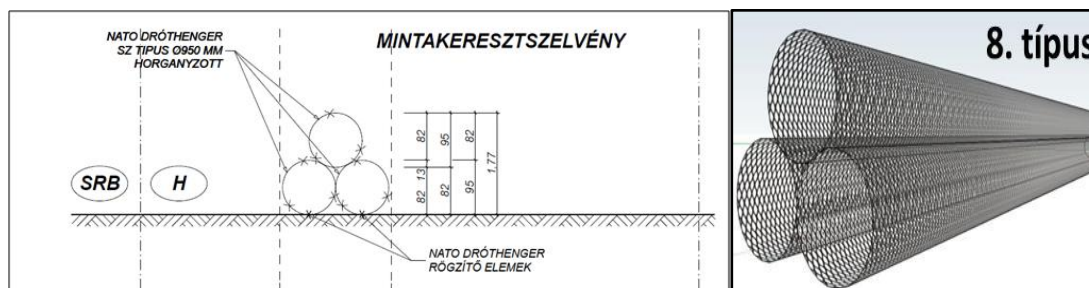
²³ Ezt soha nem erősítették meg, bár készültek fotók meglévő gátfalokról, melyet az Észak-Korea félreértelmezhetett.

²⁴ Az 1401/2015. (VI. 17.) Korm. határozat a rendkívüli bevándorlási nyomás kezelése érdekében szükséges egyes intézkedésekről. Magyar Közlöny 83. szám, 2015. június 17.

VARGA ZSOLT: A mozgásakadályozás lehetőségei az illegális migráció megakadályozása érdekében

megtisztítása, valamint a kijelölt határsáv földmunkáinak kivitelezése. Második lépésben a már megtisztított határsávban elkezdődött az elsődleges „védmű” telepítése, amely egy 3 soros pengés drótakadály kialakítását jelentette.

Ez először egy úgynevezett Műszaki Rendszert alakítottak ki, amely egy 4 emeletes dróthenger-zár (3 henger függőlegesen egymás felett betonvasra rögzítve, a 4. hengert pedig egy „Y” alakú hosszabbítón elhelyezve). A nehezen járható mocsaras, vizenyős határszakaszon háromszög keresztmetszetű gyorstelepítésű drótakadályból készített „8. típusú” akadályt telepítettek.

17. ábra: 8. típusú drótakadály²⁵

A még nem kész, de már az első akadályt képező határzár így már ellátta funkcióját, a 1401/2015. (VI. 17.) Korm. határozatban leírtakat, miszerint a határzár tiltott átlépése, megrongálása, valamint építésének megakadályozása bűncselekménynek minősül, és szabadságvesztéssel, illetve kiutasítással büntetendő. Ezután következett az IBH további kialakítása, ami a főelem, a 3 m magas kerítés kiépítést jelentette. A kerítés tartóoszlopait cölöpözési technológiával telepítették, 1,5 m mélyen a földbe sajtolták, erre vezetődrót, azokra rögzítve pedig drótháló került.

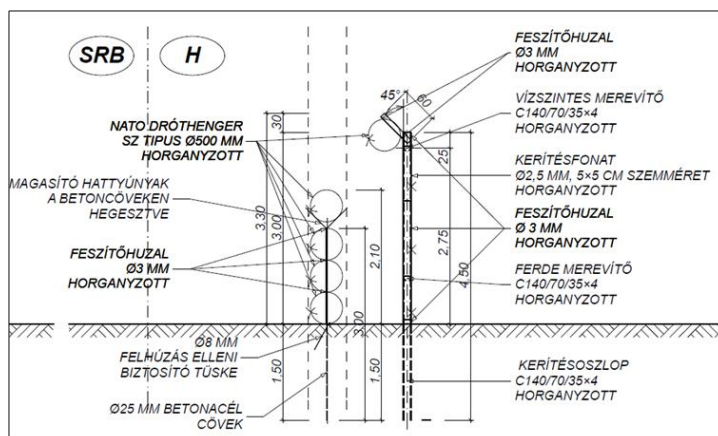

18. ábra: részletek az Ideiglenes Biztonsági Határzáról²⁶

A határzárát meghatározott távolságokra egymástól személy- és gépjármű áthajtásra alkalmas kapukkal látták el, a mentési, járőrözési feladatok és a karbantartási munkák elvégzése céljából.

²⁵ Forrás: Honvédelmi Minisztérium

²⁶ A szerző felvételei

19. ábra: az I. Ideiglenes Biztonsági Határvár tervezett felépítése (24. típus)²⁷

Az illegális migráció kiszélesedésével, párhuzamosan a magyar-szerb határszakasz kiépítésével a magyar-horvát határ kijelölt szakaszait is le kellett zárni. A Dráva folyó sok szakaszon természetes akadályként állta útját a belépőknek, ezért itt nem a teljes határszakasz, hanem annak csak egy része került zárása.

A határvár összességében az alábbiak szerint került kiépítésre:

- magyar-szerb határszakasz: 170 km;
- magyar-horvát határszakasz: 132 km.

A hivatalos út- és vasúti határ átkelő helyeken állandó rendőri jelenléttel és fokozott járőrtevékenységgel biztosították a határt. Ennek ellenére szükség volt a határátkelőhelyek ideiglenes lezárási lehetőségének biztosítására is, melyet mindkettő esetben mobil út- és vasútzárakkal oldottak meg. Az útzárakat külön erre a célra, az út paramétereinek megfelelően gyártották le.

20. ábra: Mobil útzár terve²⁸

A vasútzár kivitelezése viszonylag egyszerű volt. A vasúti kocsira szerelt pengés drótot olyan szélesre szerelték fel egy rögzített keretre, hogy az illeszkedjen a vasúti töltés oldalára felfutó határvárral. Szükség esetén az így előre szerelt vasúti kocsit egyszerűen betolták a problémás területre.

²⁷ Forrás: Honvédelmi Minisztérium

²⁸ Forrás: Honvédelmi Minisztérium

21. ábra: Akcióban a mobil vasútzár²⁹

A határzár kiemelt helyeiken beléptető rendszert és tranzitónákat jelöltek és építettek ki.

22. ábra: Beléptető kapu a kerítésen Tompánál³⁰

A határzár 2. sorának megépítése a politikai változások miatt vált szükségessé. Egyszerre több százezer ember illegális határátlépésre számoltak és arra csak egy megerősített, modern rendszerekkel ellátott határzár felel meg. Az új kerítés a jelenleg meglévő kerítés mellett végigfutó, úgynevezett "manőverút" másik oldalán épült fel, és elektromos jelzőrendszerrel, hőkamerával, éjjellátó berendezéssel, reflektorokkal, videokamerákkal szerelték fel.

Az intelligens jelzőrendszer a következő elemeket tartalmazza:

- a kerítésben futó optikai kábel, 10-15 centiméterenként rezgés- és vágásérzékelő szenzorokkal;
- 111 hő- és 297 lézeres mozgásérzékelő kamera;
- nagy teljesítményű reflektorok az éjszakai műveletekhez;
- a kommunikációt megvalósító hálózat
- akusztikus jelzőrendszer, 300 méterenként hangszórókkal.[14]

²⁹ Forrás: Hírhatár; <http://hirhatar.com/meglepodtek-a-migransok-a-mad-max-vagon-lattan-video/>
<http://hirhatar.com/wp-content/uploads/mad-max-vagon.jpg> (letöltve: 2018. június 08.)

³⁰ Forrás: https://hu.wikipedia.org/wiki/D%C3%A9li_hat%C3%A1rz%C3%A1r_Magyarorsz%C3%A1gon
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/53/Visit_to_R%C3%B6szke_and_Tompa%2C_Hungary.jpg (letöltve: 2018. június 08.)

Mivel egy acélhálóval erősítették meg a drótszövetet, a 2. kerítés sort egyszerű erővágó ollóval nem lehet átvágni. Az intelligens jelzőrendszer 900 V névleges feszültséggel működik, de ez a modern technológia az emberi életre nem veszélyes. Azonnal jelzést küld a határőrizeti központnak arról, hogy hol próbálják a biztonsági határárat megrongálni. Mindezen fejlesztések mellett, a járőrözés megkönnyítésére még 26 db új hőkamerás terepjárót is üzembe helyeztek.[15]

Az okoskerítés működése:

- a kerítésen szenzorok vannak elhelyezve, melyek jelzik a behatolást, átvágást
- a riasztást a kommunikációs hálózaton keresztül az irányító központban (Bácsbokodi vagy Mórahalom) veszik
- amikor a behatoló a kerítésen át megkísérli a bejutást a nagy teljesítményű reflektorok és az akusztikus jelzőrendszer több nyelven (angol, szerb, arab, fárszi, urdu) figyelmeztet

A kamerák az optikai kábel riasztására a megfelelő irányba fordulnak, így a parancsnoki központ egyrészt értesül az eseményről, másrészt látja a konkrét helyszínt is. A reagálást az elkészült manőverút és a járőröknél lévő EDR rádió is segíti.[16] A központban a szabotázs helyszínéhez legközelebb lévő járőrt rádióan értesítik ki. Az így riasztott járőr pár perc alatt a helyszínre érkezik és a behatolás mértékének megfelelően intézkedik.

23. ábra: a két sorra kibővített ideiglenes biztonsági határzár³¹

(A rendszer olyannyira érzékenyen működik, hogy sok esetben az erősebb széllelőkések hatására is beriaszt, de gyakran a vadállatok miatt történnek a riasztások. A lakosság nyugalma miatt ezért az akusztikus riasztót kikapcsolták.)

A különböző helyeken és sok esetben jelentős távolságra lévő elhelyezési körletek (kijelölt önkormányzati épületek) kiváltására a határvédelmében résztvevő katonák elhelyezésére határvédelmi bázisok kiépítése vált szükségessé. A sokkal kényelmesebb szolgálati és életkörülmények mellett, ezek a bázisok biztosították a gyors helyszínre szállítást,

³¹ Forrás: <http://www.kormany.hu/hu/belugyminiszterium/parlamentu-allamtitkarsag/fotok/elkeszult-a-masodik-kerites-a-magyar-szerb-hataron> (letöltve: 2018. június 08.)
<http://www.kormany.hu/download/3/ba/01000/tn960c720.jpg>;
<http://www.kormany.hu/download/d/aa/01000/tn960c720.jpg>

VARGA ZSOLT: A mozgásakadályozás lehetőségei az illegális migráció megakadályozása érdekében

bevezethetőséget. Emellett szükség esetén bővíthetők (a konténerekre egy emeletet rá lehet építeni), vagy akár áthelyezhetők is.

24. ábra: Határvédelmi Bázis³²

A fentiekben a magyar határvédelmi rendszert részleteiben is bemutattam. Ezek tükrében az egyik legfontosabb kritérium a járőröző állomány gyors bevezethetősége, adott időben történő rendelkezésre állása, mely napjainkban csak egy modern, többféle jelzőberendezéssel, szenzorokkal felszerelt határvédelmi rendszer segítségével működhet. A határvédelmi objektumokat a végletekig ki lehetne építeni és megerősíteni, de itt is érvényes a feladathoz szükséges erők és a határt átlépők megfelelő mértékű arányossági elve.

Az illegális behatolás azonban nem csak a szárazföldön, hanem a folyóvizeinken, csatornáinkon is tapasztalható volt. Az első illegális próbálkozók a magyar-szerb-horvát hármás határkötőt nyugati irányban, a magyar-horvát határszakaszon próbálták meg vízi úton átjutni. Tehették mindezt azért, mert itt 4 km-en keresztül nem került kiépítésre a határzár, ezen a részen ugyanis vagy a Ferenc-tápcsatorna, vagy ingoványos, mocsaras részek váltakoznak, melyeken nem lehet sem cölöpözni, sem drótakadályt fektetni. A terület csatornákkal igen átszegdelt, ezért gyalogos járőrözés és fokozott jelenlét szükséges a határőrízethez. A határsáv és a csatornák nagy része a Duna-Dráva Nemzeti Park területén fekszik, így a pengés drót kifektetése amúgy sem volt lehetséges és engedélyezett, hiszen a határzár gátolta volna a vadállomány szabad mozgását.³³

³² Forrás: <http://www.kormany.hu/hu/honvedelmi-miniszterium/hirek/elkeszultek-a-hatarvedelmi-bazisok>
http://www.kormany.hu/download/e/bf/f0000/20170320BGA_2242.jpg?dl (letöltve: 2018. június 08.)

³³ Sajnos a magyar-horvát határszakaszon, azon belül is elsősorban a Dráva-zsák (ahol a Dráva kanyarulatai sokszor keresztezik a hivatalos államhatárt) és a Duna melletti nemzeti park erdős részein számos esetben előfordult vadkár, ezért némely részeken a határzár visszabontásra került. (a szerző megjegyzése)

25. ábra: Honvédségi rohamcsónakok³⁴

A Duna környezetén kívül a Maros folyó magyar-román határszakaszán szintén szükségessé vált a védekezés, ott is tapasztalhatóak voltak illegális migráns mozgások. A némely időben alacsony vízállás miatt olyan kicsire apadt a Maros, hogy könnyebben tudtak volna átjutni magyar oldalra. A román határvédelem azonban már a román-szerb határon felfedte és visszatoloncolta szinte az összes illegális migránst, ezért a magyar-román határszakaszon gyakorlatilag igen ritka volt mozgás, behatolás.

Válaszul a vízi határsértésekre a magyar hatóságok vízi járőröket állítottak fel, melyek közös katonarendőr állománnyal, a Magyar Honvédség rohamcsónakjainak alkalmazásával kerültek megvalósításra. A határsértők elsősorban kisebb csónakokon, kenukon és gumicsónakokon próbáltak átjutni magyar oldalra, de csak a legközelebbi partig, onnan gyalog folytatták útjukat. A folyamatos jelenlét meghozta az eredményt, hiszen azóta is csak elvétve tapasztalható határsértés a vízen.

A Dunán a szigorú áruforgalmi, kereskedelmi ellenőrzéseknek köszönhetően eddig nem próbáltak meg feljutni, ugyanis a rendőrség ellenőrzi a határátkelőhely és az államhatár között húzódó 16 km-es Dunaszakaszt. Ha mégis megpróbálkoznának vele, akkor sem jutnának tovább Mohácsnál, ahol az Európai Unióba vízi úton érkező járműveket a Mohácsi Vízi Határátkelőhely – a Duna jobb és bal partján felépített 40,5 m magas folyóparti megfigyelőtornyokból – 24 órás elektronikus megfigyeléssel ellenőrzi. A megfigyelőtornyokat kamerákkal, hőkamerával, radarral, lézeres távolságmérővel és mikrohullámú kommunikációs eszközökkel szerelték fel, ezért akár egy úszó embert is érzékelnek és jelentenek a központba. [17]

A határátkelőhely kialakítása Dunai Folyami Fórum keretében valósult meg a melynek fő céljai az alábbiak:

- a dunai vízi biztonság közös megerősítése,

³⁴ Szűcs László: „A folyók katonái elindultak!” <https://honvedelem.hu/cikk/22072/%E2%80%9Ea-folyok-katonai-elindultak%E2%80%9D>
https://honvedelem.hu/files/content/cikk/22072/tisza_06.jpg (letöltve: 2018. június 08.)

VARGA ZSOLT: A mozgásakadályozás lehetőségei az illegális migráció megakadályozása érdekében

- a vízi úton történő és ahhoz kapcsolódó bűnözés és szervezett bűnözés elleni hatékony, összehangolt fellépés,
- az operatív, határokon átnyúló rendészeti szakmai együttműködés kialakítása.

A projekt céljai pedig:

- technikai háttérrel biztosítása a közös rendészeti fellépésre,
- nemzetközi akciók végrehajtásának irányítása,
- a vízi- határ- és idegenrendészeti, adó- és vámhatósági, valamint katasztrófavédelmi ellenőrzések végrehajtása
- a személy-, jármű- és áruforgalom nyomon követése,
- a nemzeti és közösségi előírások betartása mellett az ellenőrzések időtartamának csökkentése,
- a biztonsági követelmények teljesítésének szavatolását. [18]

A fent leírtak alapján kijelenthetjük, hogy a vízi ellenőrzés a professzionális eszközparkjával képes kezelni a Dunán esetlegesen jelentkező illegális migráns határsértéseket. Amennyiben még ennél is hatékonyabb védekezésre van szükség úgy a Magyar Honvédség hadihajós erőivel – megfelelő rendszabályok bevezetése után – részleges, vagy teljes (hajóforgalom teljes korlátozása) folyamzár létesítésére is képes.

Összességében az alábbiak szerint került kiépítésre a magyar határzár:

Az IBH-I. (magyar-szerb) határszakasz mintegy 170 km hosszúságban került lezárásra, 122,6 km-en teljes IBH-val (ebből 22,3 km-t a Büntetés-végrehajtás épített), a többi 47,4 km területen a terepnek megfelelő műszaki rendszerrel (MR), mely különböző títustervek szerint (a rendelkezésre álló anyagok függvényében), de alapvetően Gyorstelepítésű Drótakadályból (GYODA) készült. A Magyar Honvédség 2015. szeptember 17-én befejezte az Ideiglenes Biztonsági Határzár telepítését a magyar-szerb határszakaszon (Kübekháza - Duna folyó bal part).

Az IBH-III. (magyar – horvát) határszakaszon az MH 132 km-t zárt le, melyen 105,5 km-en IBH-t és 26,2 km-en MR-t telepített két nagy (Duna folyó jobb part-Kesernyősfapuszta és Bélavár Zákány) és három rövid szakaszon (Heresznye, Bolhó, Péterhida térsége). Az építési feladat 2015. október 21-én befejezésre került.

Mindkét határszakaszon a meglévő határátkelőhelyek mobil zárral történő lezárására (Röszeke-I, Röszeke-II, Ásotthalom, Bácsalmás, Hercegszántó, Udvar, Beremend, Drávaszabolcs, Barcs, Berzence, Letenye-I., Letenye-II.) a végrehajtó állomány felkészült. A záráshoz szüksége technikai eszközöket legyártatták, az egyéb anyagi készletek rendelkezésre állnak.

Ez az új feladat nagy kihívás elé állította a fegyveres erőket, de a rendelkezésre álló rövid időn belül (a kitűzött határidő előtt) a kijelölt határszakaszokon megépítésre került az ideiglenes biztonsági határzár.

MOZGÁSAKADÁLYOZÓ ESZKÖZÖK, TECHNOLÓGIÁK ALKALMAZHATÓSÁGA A HATÁRŐRIZETBEN

Cikkem utolsó fejezetében – a teljesség igénye nélkül – a határvédelemben is jól alkalmazható mozgásakadályozó, valamint a mozgásakadályozást segítő, de nem kifejezetten mozgásakadályozó eszközöket, technológiákat mutatom be. Néhány eszközt csak a határátkelőkön gépjárművek lassítására lehet alkalmazni, míg a másik csoportba a személyek mozgását gátló eszközök tartoznak.

A hagyományosnak mondható kerítést (betonba ágyazott, vagy cölöpözött acéloszlop, vezetődróttal, kerítésfonattal és hattyúnyakkal szerelve, illetve pengésdrót(ok)kal, GYODA-val megerősítve) már a korábbiakban ismertettem, így azokat itt külön nem említem meg.

A határzár megerősítést pénzügyi oldalról nem, kizárólag szakmai szempontok alapján vizsgálom, valamint elsősorban csak ideiglenes, mobilan telepíthető eszközöket ismertetek.

Előregyártott vasbeton falak, elemek

Amennyiben hosszabb időre tervezett a határvédelmi objektum működtetése, úgy célszerűbb előregyártott vasbeton elemeket, mobil falakat alkalmazni. Ezek általában „T” és „L” keresztmetszetűek.

26. ábra: mobil „T” falak³⁵

Elhelyezésük – a tömegüktől és méretüktől függően különböző teherbírású – daruval történik, illesztésüknél nem kell kötőanyagot használni. Telepítésük előtt a terep-, földmunkákat el kell végezni, szükség esetén (például laza, gyengén kötött talajok) talajstabilizációt kell alkalmazni. Használhatóak védelmi falként, kisebb magasságú típusai a határátkelőhöz vezető útsávok elválasztására, vagy lezárására. Ebben az esetben a forgalmat a kívánt helyre lehet terelni (határátkelő vizsgáló állomás, ellenőrző-átesztő pont).

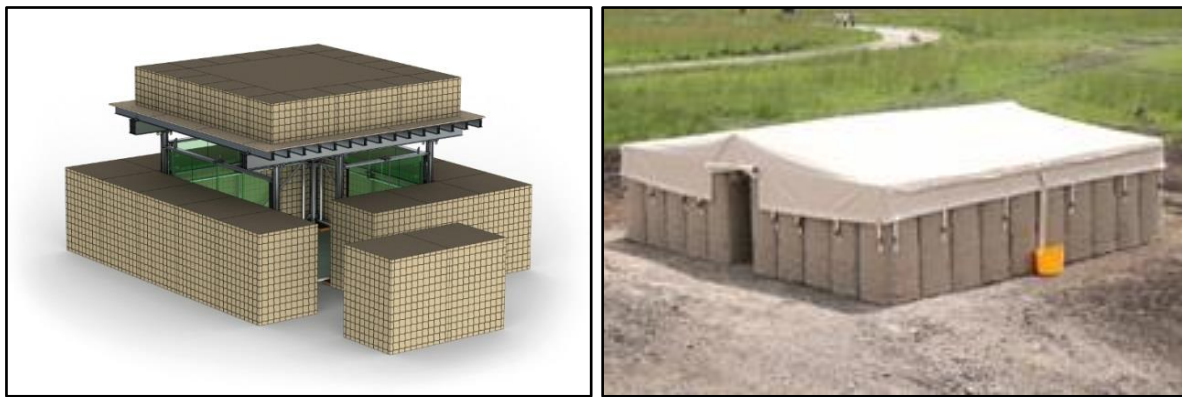
³⁵ Forrás: http://www.pinsdaddy.com/military-t-wall_gDX0xIIF8ouzcl3GqyFJaTCPXOPwqmf*zI*ws7lZKTc/
http://johnsonmatel.com/2008June_files/5/texasbarrier.jpg (letöltve: 2018. június 06.)

27. ábra: mobil vasbeton falak és kiegészítőinek (őrtorony) telepítése³⁶

HESCO bástya

A HESCO bástyákat a katonai gyakorlatban elsősorban az erősítési munkák során alkalmazzák. Gyorsan és könnyen telepíthetőek, gépi telepítése rövid időt vesz igénybe. Másik nagy előnyük, hogy a település környezetében található homogén anyagokkal (talaj, kavics, zúzottkő, betontörmelék) egyszerűen feltölthetőek. Töltésük történhet géppel, vagy szükség szerint kézi erővel. Számtalan területen felhasználhatóak, a katonai gyakorlatban használják: fedezékek, védőművek, lőszerraktárak, figyelők építésére, helikopter leszállóhely védelmére, illetve a már meglévő épületek elé védőfalként telepítve. Polgári felhasználása is sokrétű: katasztrófa védelmi műtárgyak építése, árvízvédelmi fal kialakítása, támfalak építése, vagy például menekült táborok védőfalaként.

28. ábra: HESCO bástya alkalmazási lehetőségei (változat)³⁷

Régebbi típusait beépítés után nehézkes volt visszabontani, általában a váz deformálódott, vagy sérült. Ezeknél először a fémvázat telepítették, arra a geotextíliát ráerősítették, majd, általában homokkal töltötték meg. Az újabb modellek többszöri felhasználásra lettek

³⁶ Forrás: https://www.realcleardefense.com/articles/2016/11/15/the_most_effective_weapon_on_the_modern_battlefield_is_concrete_110348.html
http://images.rcp.realclearpolitics.com/388773_5_.jpg (letöltve: 2018. június 06.)

³⁷ Forrás: <http://www.militarysystems-tech.com/suppliers/force-protection/hesco-bastion-ltd>
http://www.militarysystems-tech.com/files/militarysystems-tech.com/Original/supplier_images/ground-mounted-sanger-1.jpg (letöltve: 2018. június 06.)

Forrás: http://www.progressiveengineer.com/company_profiles/hesco.htm

http://www.progressiveengineer.com/images/hesco_5.jpg (letöltve: 2018. június 06.)

kialakítva és – mivel a fémvázra már szerelve van a geotextil – telepítésük gépjárművel vontatott konténerből történhet, ezért igen rövid időt vesz igénybe a műtárgy kialakítása.

A HESCO bástya alkalmazásával a határvédelmi bázisokat, vagy a határvédelmi létesítményeket, objektumokat (örtoronny, tranzit zóna váró, megerősített kerítés szakasz, melegedőhely, töltő-ürítő hely, elhelyezési körlet és telephely védőfal), gyorsan és hatékonyan ki lehet építeni, melyek védelmi képessége is magas fokú.

Gyorstelepítésű drótakadály (GYODA) és drótzárak

A Magyar Honvédségben használt pengés dróthenger egy mozgásakadályozási (műszaki zárási) feladatok végrehajtását segítő gyalogsági gyorstelepítésű drótakadály készletbe csomagolva, mely a nem robbanó műszaki záron belül a drótzárak egyik fajtája. Előnye, hogy mobil egyszerűen lehelyezhető és visszatelepíthető. A telepítésénél viszont fokozottan kell ügyelni a biztonságra, kezelésekor a védőeszközök használata kötelező. Az általános hadműveleti követelményei az alábbi kritériumokat határozzák meg.

„A gyalogsági gyorstelepítésű drótakadály készletek legyenek alkalmasak:

- *a katonai műveletek színterein az összhaderőnemi műveletek harctámogatása során gyalogság elleni akadályok gyors létesítésére, terepszakaszok, útszakaszok gyors lezárására, körletek, vezetési pontok közvetlen biztosítására;*
- *Nem háborús műveletekben (béke időszak, békefenntartó tevékenység) a védendő vagy biztosítandó objektumoktól, területektől vagy műtárgyaktól illetéktelen személyek, illetve járművek távoltartására;*
- *a katonai szervezeteknél békeidőszakban jelentkező mozgásakadályozási kiképzés biztosítására;*
- *talaj felszínére, egy részét talajba süllyesztve, vízbe, mocsaras területre, növényzetre helyezve, talajfelszín fölé függesztve, kerítésre utakra, hidakra, betonozott, aszfalozott vagy más burkolattal ellátott területekre telepítésre, kihelyezésre;*
- *párokkal (2 fővel) történő telepítésre.”* [19]

Mivel a horganyzott acéldrót nagy szakítószilárdságú, ezért a pengésdrót önmagában is alkalmas eszköz személyek – és megfelelően kialakítva belőle a hengersort – járművek behatolásának megakadályozására. Szinte minden eddig ismertetett határvédelmi kerítés ilyen, vagy hasonló kialakítású pengésdróttal van felszerelve. Alkalmazhatóak egysorosan önmagukban, vagy több sorban, több „emeletben” is, de ekkor bizonyos távolságonként rögzíteni kell a hengereket egymáshoz és minden esetben az alul lévő hengert a talajhoz.

29. ábra: Pengésdrót telepítése kézzel és géppel³⁸

Gépi telepítése lényegesen gyorsabb és biztonságosabb. Általában gúla alakban 2+1 sorban telepítenek az utánfutóra szerelt berendezéssel. A pengés drót felhasználása a határvédelemben általánosan elterjedt, elsősorban, mint a kerítés szerves része, de használják épületek, őrtornyok, egyéb határvédelmi objektumok védelmére is. Önmagában telepítve, leggyakrabban a katonai gyakorlatban alkalmazzák, a fentiekén kívül leginkább ideiglenes táborvédelemre.

Útzárak

Az útzárakat és az egyéb elterelési eszközöket elsősorban a mozgó gépjárművek megállítására, lassítására, eredeti irányuk megváltoztatására, vagy meghatározott forgalmi sávba terelésére alkalmazzák. Egyes fajtái képesek nagyobb tömegű tehergépjárművek blokkolására is.

A tüskés útzárak több típusát különböztetjük meg. A legegyszerűbb változata a mobil, hordozható tüskés útzár, mely harmonikaszerűen széthúzva különböző szélességűre állítható. A tüskék alapján további változatai a tömör tüskés, illetve az üreges tüskével szerelt zárok. Ez utóbbi előnye, hogy ha a jármű kereke áthalad rajta, akkor fokozatosan engedi le annak kerekeit. Általában csak a gépjármű lassítására alkalmazhatóak. Fejlettebb típusaik hidraulikusan, vagy elektromosan vezérelhetőek és alkalmasak a járművek megállítására. Ezek már beépített eszközök, melyek – a beállításuknak megfelelően – szükség esetén kiemelkednek az út síkjából.

A forgalomkorlátozó oszlopok az út síkjából kiemelkedve akadályozzák meg a behatolást. Statikus, fixen szerelt változatával naponta találkozhatunk a forgalmasabb belvárosokban. A mozgó, süllyesztett változatát általában olyan helyekre építik, ahol csak időnként, biztonsági okokból kell a forgalmat akadályozni. Egymástól meghatározott távolságra építik be az úttestbe

A hidraulikusan emelkedő útzár működése megegyezik a süllyeszthető oszlopéval, azonban rövidebb idő alatt aktiválódik és nagyobb, egybefüggő akadályt alkotva, jobban ellenáll az ütközésnek.

³⁸ Forrás: <http://img3.hvg.hu/image.aspx?id=3edec4ee-b663-47eb-8143-5dcea2737b9b&view=7fcefb8-ac48-4ee6-ae5-32203afa118c> (letöltve: 2018. június 06.)

Forrás: <https://www.copybook.com/img/pib5822s39578/rapid-deployment-barrier.jpg?v=1509463589>

30. ábra: Hidraulikusan emelkedő út zár³⁹

A sorompókkal nap, mint nap találkozunk, ismerjük a hagyományos módon felfelé nyíló, azonban létezik egy erősebb változata, mely az előző módszerekhez hasonlóan szintén az út síkja alá süllyeszthető. Nagyobb tömegű behatolás ellen lett kifejlesztve a megerősített kerítés, mely alkalmas az erőszakos gépjárművel történő behatolás megakadályozására. Akár 70 tonna szakítószilárdságú – acélkábeleket rögzítve, képesek a nehéz gépjárművek megállítására is. A drótkerítések a mozgásakadályozási alapfunkción kívül felszerelhetők egyéb eszközökkel is, melyek a védelmet tovább növelik, pl. különböző biztonságtechnikai elektronikai eszközök vagy vizuális felderítést akadályozó kiegészítők. A felsorolt, út zárakkal a mindennapjainkban találkozhatunk az utakon, a kiemelt épületek, intézmények bejáratánál. Ezeket jelenleg is alkalmazzák a határvédelmi objektumoknál, beléptető kapuknál és a határra vezető utaknál. Kombinált alkalmazásuk hatékonyabb védelmet garantál.

Gépjármű alváz-átvizsgáló szkener

A rendszer gyors és egyszerű lehetőséget biztosít a gépjármű alvázára szerelt veszélyes tárgyak, fegyverek, robbanószerkezetek és csempészárúk felderítésére, kimutatására. Alkalmazásával jelentősen növelhető a nagy forgalmú ellenőrzési pontok áteresztő képessége.

A rendszer alapelemei: szkener, ellenőrző munkaállomás, forgalmi lámpa. Mobil és felületre szerelt változatok esetében a rendszer telepíthető gumipadokkal, illetve alumínium rámpákkal. A süllyesztett kivitel rozsdamentes acélból készül.

A szkener felett áthaladó – akár kamion méretű hosszú járművet is – mozgó járműről készül a kép, melyet a kezelők monitoron látnak és elemzik ki.

A fent felsoroltakon kívül számtalan eszköz segítheti még a határőrizetet. Idetartoznak a mobil átvizsgáló kapuk, a különböző kézi átvizsgáló készülékek, a robbanóanyag kimutató eszközök.

³⁹ Forrás: <https://aysotomasyon.com/bariyer-sistemleri/bariyer2-2/>
kép címe: <https://aysotomasyon.com/wp-content/uploads/2018/02/bariyer2.jpg> (letöltve: 2018. június 06.)

ÖSSZEGZÉS

A háborúk, a kizsákmányolás, az ingatag kormányok, a diktatúrák mind-mind a fejletlenebb országokban élők elszegényedéséhez vezetnek. Természetes dolog, hogy az ilyen környezetből az ember mindenáron ki akar menekülni. Ez legtöbbször az illegális migráció útján valósul meg, mely viszont a célországokat állítja a határvédelmi feladataik megoldása elé.

A legtöbbször a határvédelmet kizárólag a fizikai határvédelmi megvalósításával próbálják elérni, azonban ez – figyelembe véve az egyre erősödő migránsválságot (például Észak-Afrikában és Mexikóban) – csak meghatározhatatlan ideig képes ellenállni a nyomásnak. A valódi megoldást az elszegényedett országok helyben történő gazdasági támogatása, a jobb életkörülmények biztosítása és a munkahelyek megteremtése jelentené. Amíg ez – vagy pénzügyi-anyagi, vagy politikai szándék miatt – nem valósul meg, addig csak a különböző határvédelmi rendszerek biztosíthatják a határvédelmet.

Ezekre a lehetőségekre mutattam be néhány példát, figyelembe véve a közelmúltban és manapság alkalmazott megoldásokat. Azonban mindezek a határvédelmi rendszerek, objektumok önmagukban semmit sem érnek, ha ezeket nem ellenőrzik, nem tartják karban, nincs mögöttük megfelelő létszámú határőrség, szakember gárda és elsősorban akarat.

Ahogy korábbi cikkem zárásaként írtam, „*a határok a történelem során változhatnak, módosulhatnak*”, de korunkban a háborúk, az illegális migráció generálta „népvándorlás” nem feltétlen a határok átrajzolásához vezet, hanem a társadalmi, gazdasági és a vallási berendezkedés megváltozásához.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- [1] <http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/szakkepzes/rendeszet/tarsadalomismeret-eletmod/az-ingazas-es-a-nemzetkozi-migracio-okai/a-nemzetkozi-vandorlas-okai-iranyai-tipusai> (letöltve: 2018. június 03.)
- [2] Molnár Kristóf: Lehetsz-e illegális migráns? <https://arsboni.hu/lehetsz-e-illegalis-migrans/> (letöltve: 2018. június 03.)
- [3] Varga Zsolt: A határvédelmi objektumok, létesítmények, eszközök fejlődésének történeti áttekintése; MŰSZAKI KATONAI KÖZLÖNY, XXVIII. évfolyam, 1. szám, 312. oldal
- [4] Kovács Zoltán: Műszaki zárok a békefenntartó műveletekben (digitális gyűjtemény); <http://193.224.76.2/downloads/konyvtar/digitgy/20012/eloadas/kovacs.html> (letöltve: 2018. június 03.)
- [5] Mexikó–Egyesült Államok-határvédelem; https://hu.wikipedia.org/wiki/Mexik%C3%B3-Egyes%C3%BClt_%C3%81llamok-hat%C3%A1rv%C3%A9delem; (letöltve: 2018. június 03.)

- [6] HVG.hu Jerikó-módszer: a világ leghírhedtebb kerítései, 2015. június. 17.; http://hvg.hu/vilag/20150617_hatar_jerikomodszer_a_vilag_keritesei (letöltve:2018. június 01.)
- [7] https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/a1/Border_Region.png (letöltve: 2018. június 01.)
- [8] ORIGO, Fal a palesztínok körül; <http://www.origo.hu/nagyvilag/20031105fala.html> (letöltve: 2018. június 03.)
- [9] https://hu.wikipedia.org/wiki/Ciprusi_K%C3%B6zt%C3%A1rsas%C3%A1g (letöltve: 2018. június 02.)
- [10] Forrás: hvg.hu; Jerikó-módszer: a világ leghírhedtebb kerítései, 2015. június. 17. (letöltve: 2018. június 02.)
- [11] Albert Dóra:Ceuta és Melilla Európa védőbástyái, Kitekintő, 2008. december 29. kitekinto.hu/europa/2008/12/29/ceuta_es_melilla_europa_vedbastyai, (letöltve: 2018. június 05.)
- [12] NewsBytes: Bangladesh to fence its borders with India, Myanmar; 28 Sep 2016, By Ramya <https://www.newsbytesapp.com/timeline/India/3462/20591/the-indo-bangladesh-border-barrier> (letöltve: 2018. június 03.)
- [13] Varga Zsolt: A határvédelmi objektumok, létesítmények, eszközök fejlődésének történeti áttekintése; Műszaki Katonai Közlöny, XXVIII. évfolyam, 2018. 1. szám, 316-317. oldal
- [14] Bognár Eszter Katalin: Szenzorhálózatok határvédelmi alkalmazása, Hadmérnök, XII. Évfolyam 3. szám, 2017. 09. (letöltve: 2018. június 07.)
- [15] Déli határzár Magyarországon; https://hu.wikipedia.org/wiki/D%C3%A9li_hat%C3%A1rz%C3%A1r_Magyarorsz%C3%A1gon (letöltve: 2018. június 07.)
- [16] Ferenczi Tünde: Okoskerítés a határon; Zsaru Magazin, 2017.03.08., <http://www.police.hu/hirek-es-informaciok/legfrissebb-hireink/zsaru-magazin/okoskerites-a-hataron> (letöltve: 2018. június 07.)
- [17] Szilágyi Zsolt alezredes: A Magyar Honvédség képességei ideiglenes biztonsági folyamzár telepítése esetén, Honvédségi Szemle, 2017/3. Vezetés, felkészítés, 63. oldal
- [18] A Dunai Folyami Fórum struktúrájának létrehozása” – DARIF (See English version below), <http://bmprojektek.kormany.hu/a-dunai-folyami-forum-strukturajanak-letrehozasa-darif> (letöltve: 2018. június 05.)
- [19] MH Logisztikai Központ: Műszaki követelmények a gyalogsági gyorstelepítésű drótakadály (GYODA) készletek beszerzéséhez
- [20] Dr. Kovács Zoltán: A mozgásakadályozás korszerű eszközei, anyagai; Műszaki Katonai Közlöny, XXVIII. évfolyam, 2018. 1. szám, 271. oldal